בין שאין בהן רביעית ובלבד שיהו כלי שרת: אמר רב אדא בר (אהבה) [אחא] בקודח בתוכו, והא "ממנו" אמר רחמנא? "ירחצו" לרבות כלי שרת, אי הכי כלי חול נמי? אמר אביי כלי חול לא מצית אמרת מקל וחומר מכנו: ומה כנו שנמשח עמו אינו מקדש, כלי חול שאינו נמשח עמו אינו דין שאינו מקדש? וכנו מנלן דתניא ר' יהודה אומר יכול יהא כנו מקדש כדרך שהכיור מקדש? תלמוד לומר "ועשית כיור נחשת וכנו נחשת" לנחשת הקשתיו ולא לדבר אחר. אמר ליה מר זוטרא בריה דרב מרי לרבינא מה לכנו שאין עשוי לתוכו תאמר בכלי חול שעשוי לתוכו? אלא "ממנו" למעוטי כלי חול, אי הכי כלי שרת נמי? הא רבי רחמנא "ירחצו", ומה ראית? זה טעון משיחה כמוהו וזה אין טעון משיחה כמוהו: אמר ריש לקיש כל המשלים למי מקוה משלים למי כיור, לרביעית אינו משלים, למעוטי מאי? אילימא למעוטי טיט הנדוק היכי דמי? אי דפרה שוחה ושותה ממנו אפי' לרביעית נמי, ואי אין פרה שוחה ושותה ממנו אפילו למקוה נמי אין משלים. אלא למעוטי יבחושין אדומין, אפילו בעינייהו נמי, דהא תניא רשב"ג אומר כל שתחילתברייתו מן המים מטבילין בו, ואמר רב יצחק בר אבדימי מטבילין בעינו של דג? אמר רב פפא למעוטי נתן סאה ונטל סאה דתנן מקוה שיש בו מ' סאה מכוונות נתן סאה ונטל סאה הרי זה כשר. ואמר רב יהודה בר שילא אמר רב אסי א"ר יוחנן עד רובו. אמר רב פפא אסקדה בו רביעית מטבילין בו מחטין וצינוריות הואיל ומהכשירא דמקוה אתיא. א"ר ירמיה אמר ריש לקיש מי מקוה כשירים למי כיור, למימרא דלא מים חיים נינהו והתניא "במים" ולא ביין, "במים" ולא במזוג, "במים" לרבות שאר מים. וק"ו למי כיור. מאי ק"ו למי כיור? לאו דמים חיים נינהו? לא, (לקדוש) דקדיש וקדישי מעליותא היא. והא תנא (רבי) [דבי] שמואל מים שאין להם שם לווי

יצאו

רש"י

בין שאין בהן רביעית. הלוג מים, ואע"ג ו] דלגבי נטילת ידים, לגבי קידוש לא בעינן שיעור: **בקודח (ב)[בתוכו].** קודח דופנו של כיור ותוחב בתוכו כלי קטן ומקלחו לחוץ ויוצק מימי הכיור ומוליה ז] אבל באפיה נפשיה בעינן שיעור ארבעה כהנים: **והא ממנו כתיב.** אמתני' פריך דאמר כל כלי שרת ראויין הם לקדש ח]: **ירחצו.** "ובקרבתם אל המזבח ירחצו" קרא יתירא הוא, האי "ירחצו" דהא כתיב לעיל מיניה "ורחצו ממנו" וסמיך ליה "בבואם אל אהל מועד ובקרבתם אל המזבח" לא נכתוב "ירחצו" דהא ורחצו הסמוך קאי: **שנמשח עמו.** ונתקדש במשיחתו כמותו אינו מקדש ידים ורגלים: **לנחושת הקשתיו.** לא בהיקשא יליף לה אלא כלומר [דימיתיו לכיור] להיות של נחשת הכן כמו הכיור (דימיתיו לכיור): **ולא לדבר אחר.** לא היקשתי שניהם בפסוק אחד ללמוד שאר דברים ולומר שכנו מקדש כמותו דמדאיצטריך למיכתב "נחשת" גבי כנו זימנא אחריתי שמע מינה לאו לאקשינהו בעי דאי איתקוש, נחשת נמי איתי בהיקשא, אלא שמע מינה למאי ס] (דדמיא) פריש בהדיא ולמאי דלא פריש לא דמיא: **לנחשת.** לענין נחשת י] הקשתיו: **הקשתיו.** דימיתיו: **כל המשלים למקוה.** במסכת מקואות (פ"ז מ"א) תנן יש מעלין ולא פוסלין, "מעלין" משלימין לארבעים סאה והתם יא] מפרש להו: **משלים למי כיור.** לשיעור ד' כהנים: **לרביעית.** של נטילת ידים אינו משלים: **למעוטי מאי.** אתא דאין משלים לרביעית: **אילימא למעוטי טיט הנדוק.** שהוא מן המעלין את המקוה כדקתני התם: **נדוק.** יב] דק שראוי להריקו מכלי אל כלי: **אי דפרה שוחה ושותה ממנו.** שאינו עב ליפסל משתיית בהמה: **אפי' לרביעית נמי.** דכל זמן יג] שנפסלו משתיית בהמה בין בכלי בין בקרקע פסולין הא לא נפסלו כשרין: **אפי' למקוה נמי לא.** דלא נדוק הוא: **יבחושין אדומין.** כמין יתושין בלא כנפים כדרך שגדל בשולי חביות של יין שלנו מבחוץ יבחושים דקין אף הן נבראים מן המים: **אפי' בעינייהו נמי.** אם כל המקוה נעשה מהן כשר וריש לקיש נקט ליה לא דהשלמה: **בעינו של דג.** דג גדול שנימוק שומן שיש בחורו: **למעוטי נתן סאה ונטל סאה.** למעוטי הנך מינים דתנן בהן גבי מקוה פעמים מעלין ופעמים אין מעלין מי פירות וכל משקה שאינו מים ותמד משהחמיץ וקתני התם פעמים מעלין פעמים אין מעלין כיצד מקוה שיש בו ל"ט סאין ונפלה יד] סאה מהן לתוכו לא העלתהו פירוש לא השלימתהו ואף לא פסלתו, פעמים דמעלין כיצד היו בתוכו ארבעים סאה מכוונת נתן סאה מאלו המינים ונטל סאה אחר הנתינה, כשר, דבטלו להנך קמאי במקוה השלם, הילכך כי חזר ונטל לא מיפסיל, נמצא שהמקוה הזה נשלם על ידיהם לכשנטל סאה ודסוקיה בנטילת ידים לא משלמי שאם היתה טו] בו רביעית מים ונתן ממינים הללו לתוכו רובע רביעית ונטל כנגדם פסולה דלא חשיבא שיעור טז] זוטרא דרביעית לבטולינהו: **עד רובו.** אם עירב בו ממינין הללו עד רובו של מקוה ולא רובו בכלל ע"י נתינת ונטילת סאה כשר: **אם קדח רביעית.** בדופן המקוה והמים נמשכין שם ואף על פי שנתמעטו המים ואין מעורבין מי המקוה בתוך הקדיחה: **מטבילין בו מחטין כו'.** צינוריות מזלגות קטנות של טווי זהב: **מי מקוה.** אף על פי שאינן חיין: **כשרים.** להשאיב הכיור יז] בתוכו, למלאות מהן ולתת לתוכו: **למימרא.** דלא בעי מים חיים: **וכשנים.** בת"כ והקרב והכרעים ירחץ במים ולא במזוג = מים ויין מזוגים יחד שני חלקי מים ואחד יין: **שאר מים.** ואפילו מכונסין: **מאי קל וחומר למי כיור לאו** יח] **[למימרא דמים חיים נינהו].** וה"ק ק"ו למים חיים דראויין לכיור שכשירין לרחיצת קרבי קדשים: **לא דקדשי.** ומי כיור ממש קא יליף בק"ו שרוחצין במימיו קרבים וק"ו שלהן = דקדשי הוא: **והא תנא דבי שמואל.** לא ידענא אהיכא קאי ומיהו שמעינן מינה דהיכא דכתיב "מים" סתמא אין מי כיור כשרין בו:

יכול

תוספות

בין שאין בהן רביעית. למאי דקס"ד בלא קודח יש תימה דגרע מנטילת ידים ויש לומר דנטילת ידים נמי כשיש בו רביעית מים והכא בדהוה ביה רביעית מעיקרא:

והא ממנו אמר רחמנא. פי' בקונטרס דאמתניתין יט] (פריך) דאמר כל כלי שרת ראויין לקדש פריך, וקשה, תיקשה ליה מתניתין [דיומא] (דף מג:) דקתני דכהן גדול מקדש בקיתון של זהב ארבעה דקאי אהא דשני בקודח מתוכו כ] [ופריך] והא "ממנו" אמר רחמנא דאין לקדש אפי' קודח אלא אם כן יהא כמוהו שיהא בו כשיעור: **קודח מתוכו.** פי' שנוטל כא] ממימיו בכלי קטן וכשירה לקדש כיון דבאין מכלי גדול וכה"ג לקמן אם קדח בו רביעית מטבילין בו מחטים וצנוריות כב] (דמהכשירות) דמקוה אתו, ובקונטרס לא פירש כן: **קודח מכנו.** משמע שיש לו תוך ועשוי כמין תיבה פרוצה למעלה והכיור יושב עליו כג] ורבי' פי' כעין יורה כפויה על פיה ונפחתו כד] שוליה: **לרביעית אינו משלים.** פי' בקונטרס לרביעית לנטילת ידים וקלא כה] (תימה והיה) נראה לפרש לרביעית היינו להטביל מחטין וצנוריות דבהכי איירי בסוף שמעתא ומיהו נראה כפירוש הקונט' דבימי ר"ל כבר בטלו רביעית דמקוה כדמוכח בנזיר בפרק שלשה מינים (דף לח.): **למעוטי טיט הנדוק.** אע"ג דמשלים למי מקוה אין מטבילין בו כדאמר בפרק קמא דסוכה (דף יט.) גבי אויר מצטרף ואין יושבים תחתיו ופריך מי איכא מידי דאיהו לא חזי ומצטרף וקאמר טיט הנדוק יוכיח ולא כמו שפירש שם בקונטרס דאע"ג דמשלים כדתנן במסכת מקואות פ"ז אלו מעלין ולא פוסלין מי השלג והברד וטיט הנדוק מכל מקום אם עשה מקוה שלם מטיט הנדוק לא עלתה לו טבילה דלפירושו אין זה יוכיח דטיט הנדוק בשעה שהוא משלים חזי לטבילה ולא דמי כו] [לאויר] דאין יושבים תחתיו אפי' בשעה שהוא משלים לפיכך נראה [דטיט הנדוק נמי] אפי' בשעה שמצטרף אין מטבילין בו והכי תנן במסכת מקואות פ"ב (מ"י) מקוה שיש בו מ' סאה כז] וטיט רבי אליעזר אומר מטבילין במים ואין מטבילין בטיט רבי יהושע אומר בטיט ובמים באיזה טיט אמרו בטיט שהמים צפין על גביו ואם היו המים מצד אחד מודה רבי יהושע שמטבילין במים ואין מטבילין בטיט באיזה טיט אמרו בטיט שהקנה יורד מאליו כח] בתוכו דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר מקום שאין קנה המדה עומד אבא כט] אליעזר [בן דילאי] אומר מקום שהמשקולת יורדת רבי אליעזר אומר היורד בפי חבית רבי שמעון אומר ל] היורד בשפופרת הנוד רבי אליעזר ברבי צדוק אומר הנמדד בלוג והיינו טיט הנדוק דסוכה (דף יט:) דקאמר יוכיח לא] [דכשהמים מצד א' מצטרף לכ"ע ואין מטבילין בו]: **אפילו לרביעית.** כאן פי' בקונטרס דאמרינן פרק כל הבשר (חולין דף ק.) מים שנפסלו משתיית בהמה בין בכלים בין בקרקע פסולין הא לא נפסלו כשירים ולאו כן דהתם תניא בהדיא בקרקע כשירים ופליגי התם באפסקא בבת בירתא אבל במקומן כשירין לכולי עלמא ואפי' מקוה והא דקאמר הכא אי אין פרה שוחה ושותה ממנו אפילו למקוה נמי אינו משלים לא קשיא מידי דהתם במים צלולים איירי בלא טיט אלא שהם סרוחים ונפסלו משתיית בהמה והכא איירי במים עבים שנפסלו על ידי טיט המעורב בהן ויש תימה מנא ליה האי שיעורא דכל הני תנאי דמסכת מקואות (פ"ב) לא איירו בשתיית פרה לב]:

נתן סאה כשר. במי פירות איירי כדפי' פרק הערל (יבמות דף פב:) אבל מים שאובין אפי' כל היום כולו לג] [כשר דראשון ראשון בטל] ויש תימה דגבי קרב וכרעים דרשינן במים ולא במזוג והכא גבי לד] *כיור כתיב במים ומכשרינן במזוג: **והא תנא** *דבי שמואל. פי' בקונטרס לא ידענא אהיכא קאי ומיהו בתורת כהנים תניא לה] [והקרב והכרעים ירחץ במים ולא ביין ולא במזוג במים לרבות שאר מים] *) יכול שאני מרבה אף מי תותין תלמוד לומר מים מים שאין להם שם לווי יצאו מי תותים שיש להם שם לווי **) :

ילאו

עין משפט נר מצוה

נו א מיי' פ"ה מהל' ביאת מקדש הל' יא בהשגה וסמג עשין קעה :

נז ב ג מיי' שם הל"י .

נח ד מיי' שם הלי"ב :

נט ה מיי' שם ומיי' פ"ח מהל' מקוואות הל"ט סמג עשין רמח טוש"ע א"ח סי' קס סעי' ט :

ס ו ז מיי' שם הלכה יא טוש"ע יו"ד סי' רא סעי' לג וטוש"ע א"ח סי' קס סעי' י :

סא ח מיי' פ"ז שם הלכה ו :

סב ט י מיי' פ"ד שם הלכה ז טוש"ע יו"ד סי' רא סעי' כד :

סג כ מיי' פ"ו מהל' מעה"ק הל"ז :

* * *

שיטה מקובצת

א] בר אהבה תיבת אחא נמחק : ב] אלא למעוטי. פי' קושיא היא ותירוצא דקושיא זו מיתרצא לקמי' אמר רב פפא למעוטי נתן סאה וכו' וק"ל : ג] ואמר. וא"ת והלא שלג וברד משלימין למקוה אבל בעינייהו לא וי"ל דשלג וברד אין תחילתו מן המים הילכך לא מתני בהו בעינייהו וברד היינו גרילא ולא גרילילא. תו"א: ד] תיבת לקדוש נמחק : ה] תנא. דבי תיבת ר' ל"ש : ו] ואע"ג. דבעינן שיעורא : ז] ומוציא. ס"א ואותו כלי אינו מחזיק רביעית אבל הכיור עצמו בעינן : ח] לקדש. והא ממנו כתיב דמשמע דוקא ממש מן הכיור : ט] למאי. דדמי : י] נחשת. הס"ד ומה"ד הקשתיו. דימיתיו הס"ד : יא] מפרש. מאן נינהו הס"ד : יב] נדוק רך שראוי : יג] זמן. שלא נפסלו משתית בהמה ולא נעשה בהם מלאכה כשרים לידים דהכי תנן התם ומייתי לה בפ' כל הבשר מים שנפסלו משתית בהמה: יד] (ונפלה) [ונפל] (בה) סאה תיבת מהן נמחק : טו] תיבת בו נמחק: טז] שיעור. ושורתא : יז] הכיור. לתוכו או למלאות : יח] לאו. למימרא דמים חיים נינהו בתמיה וה"ק ק"ו : יט] דאמתניתין. פריך דאמר כל כו' ראוין לקדש וקשה תקשה ליה מתניתין דיומא : כ] מתוכו. אבל לעולם ידע שפיר דאם יש שיעור בכלי שרת דמקדשין בו כמו בכיור אבל קשיא ליה למאי דשני בקודח מתוכו דמשמע דלית בה כשיעור ומש"ה פריך: כא] ממימיו לשון הר"פ פרש"י שנוקב בכיור נקב מצדו ומדבקין שם כלי אחד קטן שמקלח מים לקדש ולא נהירא דפשיטא דהוי כמו כיור גופיה ומאי פריך ממנו אמר רחמנא. לכן נראה שנוטל אותו בכלי קטן ונותן אותו תוך הכיור ונוטל מימיו ומקדש בו וכה"ג כשרים לקדש כיון דמכלי גדול קא אתי וכה"ג כו' : כב] דמהכשירא : כג] ורבינו. ש"י פי' בחומש : כד] שוליה. גליון ולא נראה דא"כ לא היה יכול לקדש ממנו . תו' מהר"פ : כה] וקצת היה נראה לפרש : כו] דמי. לאויר: כז] סאה. מים וטיט : כח] תיבת בתוכו נמחק: כט] אלעזר בן דולעי : ל] ר"ש אומר הנכנס

לא] יוכיח. דכשהמים מצד אחד מצטרף לכ"ע ואין מטבילין בו . לב] פרה. גליון ונראה התם דלא איירי אלא לענין הטבלה בטיט מפליג בין קנה יורד ואינך חילוקים כדמפרש התם אבל הכא איירי בהטבלה בקנה יורד עצמו איכא לאפלוגי ולא משכחת ליה אלא בין שותה ושותה הפרה לאין שותה ושותה . תו' חיצוניות : לג] כולו. כשר דראשון ראשון בטל : לד] גבי טבילה ותיבת כיור ל"ש ונמחק : לה] תניא. כת"ג :

מסורת הש"ס

נ"א דנפיק

נ"א ואותו הכלי אינו צריך להחזיק רביעית אבל בכיור עצמו בעינן שיעור ד' כהנים

נ"ק

נ"ק מ"ז

[סוכה יט: וכן בר"ם פ"ז דמקוואות אי' הנרוק כרי"ש וכן בפירוש הרמב"ם והרב מברטנורה והתוי"ט גרסו כולם וכן פירש"י בסוכה יט: הנרוק שראוי להוריקו מכלי אל כלי וכו' ומע"ק בפרש"י דסכה ד"ה נדוק]

יבמות פב: מקוואות פ"ז משנה ב

נ"א שלא נפסלו משתיית בהמה כשרין לידים כדאי' בפ' כל הבשר מים שנפסלו כו'

[תורת כהנים]

רפ"ק

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה בין וכו' לגבי נטילת: (ב) ד"ה בקודח מתוכו כצ"ל וכן בנמחק.

---

*) [בת"כ שלפנינו לא נמצא עדיין] **) [עי' בהרא"ש ריש פי"ד דנגעים ד"ה מים חיים כו' ושמא אהך מתניא וכו' ע"ש דגם הת"כ שהעתיק בזה"ל מים חיים ולא מלוחים ולא פושרים ולא המכזבים וכו' לא נמצא עדיין בת"כ שלפנינו]

שמות מ: לא
ורחצו ממנו משה ואהרן ובניו את ידיהם ואת רגליהם
לב בבואם אל אהל מועד ובקרבתם אל המזבח ירחצו כאשר צוה ה' את משה

*סוגריים לשם דילוג כדי להבליט הפירכא לק"ו. בתוך הסוגריים מובא המקור דכנו אינו מקדש

מי כיור
מי מקוה ? מי מעין

* והקרב והכרעים ירחץ במים

מגנה ① ②

גיטות ללמוד מבין שאין מקדשין ידים ורגלים מכלי חול

נושא/מגנה

"למעוטי"

נושא
מי כיור - איזה מים כשרים לה
מי מקוה
מים חיים